

Trueno contra Pokémon

Víctor Mora va ser conegut i reconegut literàriament com a creador d'alguns dels grans personatges dels quaderns d'aventures i dels tebeos més populars dels anys cinquanta, seixanta i setanta. Els va idear i els va donar vida amb uns guions eficaços. Seus són els guions d'*El Capitán Trueno*, *El Jabato*, *El Cosaco Verde*, *El Corsario de Hierro*, *El Sheriff King*, *Dani Futuro* o, més tard i en català, amb impagables dibuixos dels germans Blasco, de *Tallaferro l'Almogàver*. Mora també va escriure novel·les, no de quiosc, sinó de llibreria, i va rebre alguns premis importants: el Víctor Català i el Joan Crexells. Qui més qui menys ha sentit a parlar d'*Els plàtans de Barcelona*, que va haver de publicar a França i en francès perquè no va superar els aspres criteris de la censura franquista. Però, li agradava poc o molt, el seu treball en literatura "major" va ser eclipsat pels seus personatges en art "menor". Mora és ara, en el moment de la seua mort, el genial creador d'*El Capitán Trueno*, una sèrie que va prendre immediatament volada i que va arribar a tiratges setmanals de 350.000 exemplars.

Però Trueno no va nèixer del no-res. L'editorial Bruguera va voler recuperar l'èxit que li havia suposat l'edició d'*El Cachorro*, amb un personatge de Juan García Iranzo, que havia rebotat els quioscos en tota la dècada dels 50. *El Cachorro*, serial i fulletó gràfic, s'havia inspirat en *El Guerrero del Antifaz*, que va ser el segon quadern d'aventures d'una transcendència popular enorme en la postguerra immediata espanyola. I *El Guerrero del Antifaz*, personatge de Manuel Gago editat per Valenciana, la gran factoria d'aventurers dels anys quaranta i cinquanta, va arribar a re-

VÍCTOR SANCHIS

cer de l'èxit de *Roberto Alcázar y Pedrín*, sèrie dibuixada de manera infame però efectiva per Eduardo Vañó, que va arrencar el 1941.

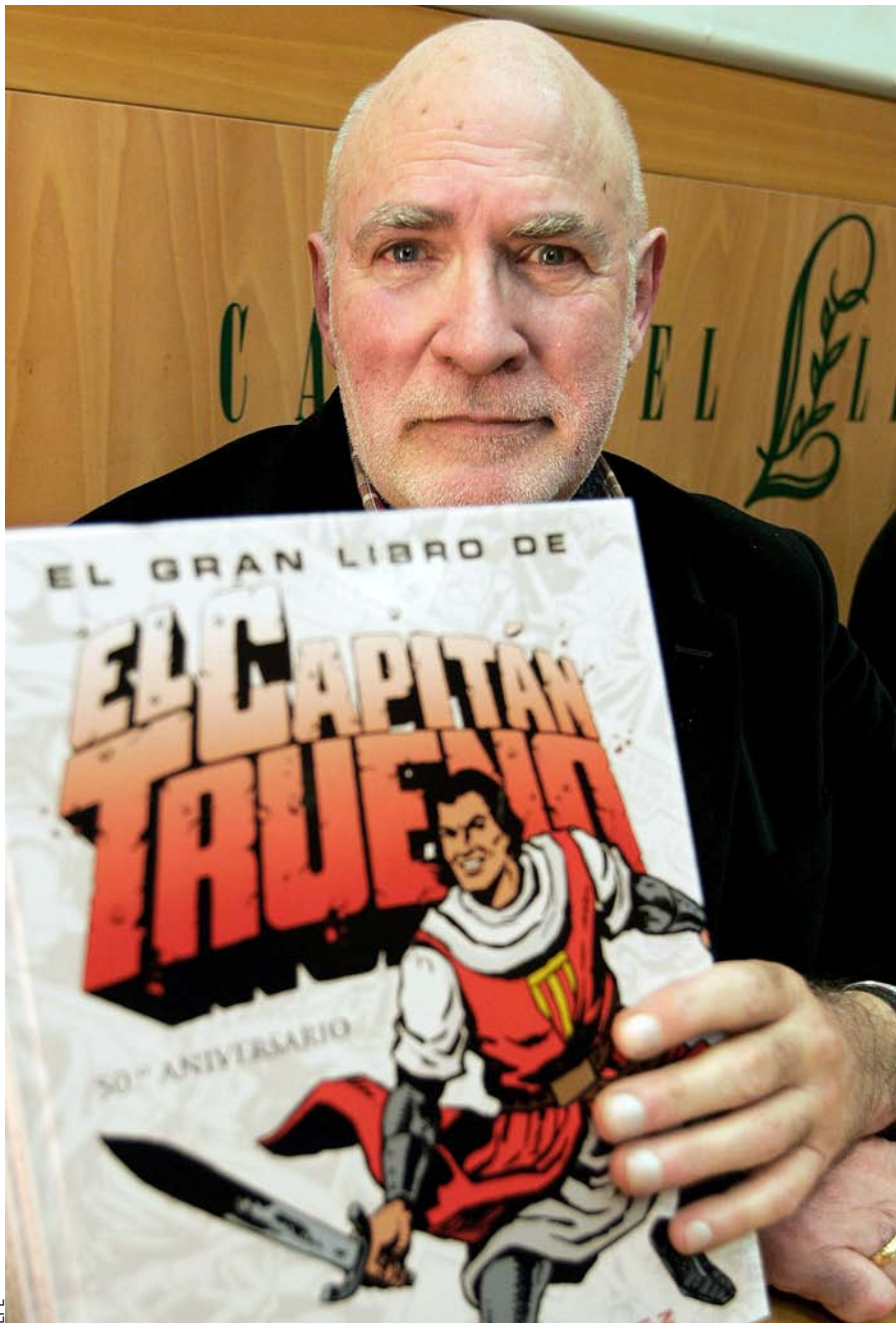
Víctor Mora tenia, doncs, uns antecedents brillants sobre els quals treballar: *Roberto*, *El Guerrero* i *El Cachorro*, però també tot l'univers gràfic de Gago: *El Niño Gonzalo*; *El As del Trapecio*; *Tonín*, *el huerfanito*; *El Pequeño Luchador*; *Purk*, *el hombre de piedra*; *El Temerario*... Al llarg de tres dècades, sovint amb la impagable ajuda de Pedro Quesada als textos, Manuel Gago va crear més de cinquanta personatges. Sobre aquesta galeria, sobre la factoria de l'editorial Valenciana, Bruguera va impulsar les seues pròpies sèries i Víctor Mora va donar vida a *El Capitán Trueno*.

Per què Trueno, pedra angular d'un trio habitual en Mora on hi havia sempre un personatge prim més fràgil o divertit i un de gras forçut, va excel·lir per sobre de tots els altres? Per què se n'ha conser-

vat un record més viu i més intens? Per què sembla que haja estat l'únic heroi de la historieta gràfica espanyola? Incomptables experts i seguidors excessivament entusiastes, absolutament acrítics, han dedicat milers de línies i arguments per explicar-ho, per homenatjar-lo. Al marge de les explicacions més devotes i fins i tot contra el catecisme habitual entre la feligresia d'*El Capitán*, en primer lloc, vist i viscut des d'ara, perquè les sèries anteriors, les dels anys quaranta, comptaven amb una tropa de lectors que ha anat desapareixent. El fet biològic, en diuen. La nostàlgia, doncs, juga a favor dels personatges de Mora, que van irrompre a partir del 1958. Els primers lectors d'*El Capitán*, d'*El Jabato* o d'*El Cosaco Verde* tenen ara seixanta-cinc anys. Però, a més, les tres sèries, sobretot les dues primeres, es van allargar amb el temps i van comptar amb el suport de publicacions complementàries i de reedicions en tots els formats i possibilitats. Els mites del cinema en blanc i negre ja no són res. *El Guerrero del Antifaz*, *Roberto Alcázar* o *El Pequeño Luchador*, tampoc. Perquè el seu primer impacte, el més determinant, s'ha quedat sense testimonis vius. Sense nostàlgia activa.

En segon lloc –negar-ho és injust i suïcida–, per mèrits propis. Són aquests mèrits els que fan que *El Capitán* enlluerne, brille amb llum pròpia, per damunt d'*El Jabato* o d'*El Cosaco Verde*, que ha quedat en la gran trilogia com un figurant prescindible. Trueno era un personatge "modern". No del tot en les primeres aventures, que en part seguien els esquemes habituals en *El Guerrero del Antifaz*: lluita contra els musulmans, croades, heroisme cristià, culte a les relíquies... Però sí a partir d'un cert moment en què l'heroi es fa amable, més pròxim, i perd del tot la transcendència excessiva que definia *El Guerrero*. No va riure →

**VÍCTOR MORA ÉS ARA,
EN EL MOMENT DE LA MORT,
SOBRETOT EL GENIAL
CREADOR D'EL CAPITÁN
TRUENO**

→ mai El Guerrero del Antifaz, torturat per un drama personal que el portava a la revenja i a la penitència. Trueno somreia o reia sempre. I encara reien més Crispín i Goliath. Mentre que la nòvia eterna de l'emascarat, la *condesita* de Torres, era fràgil, devota, submissa i entregada,

ENCARA HI HA UN DARRER FACTOR QUE EXPLICA L'ÈXIT D'EL CAPITÁN, POC RECONEGUT, EL DIBUIX PERSONALÍSSIM D'AMBRÓS

Sigríd, princesa dels vikings, inspirada en l'Aleta de Prince Valiant, vivia i lluitava com un home.

El Capitán Trueno era un quadern modern, que es va guanyar l'adhesió immediata i total dels lectors del moment. Adequat al seu temps, que avançava els canvis que lentament es van anar enramant per la societat. N'era conscient Víctor Mora? Si l'hem de creure, sí. Militant comunista represaliat, òbviament va estirar el braç tant com va poder. Contra la mànega de l'auto-censura editorial o de la censura oficial.

Encara hi ha un tercer factor que explica aquell èxit allargat: el dibuix eficaçíssim d'un Ambrós, Miguel Ambrosio Zaragoza, que s'havia escatat amb *El Jinete Fantasma* i *Chispita*, i que va arribar a la maduresa creativa amb *El Capitán Trueno*. Les il·lustracions d'Ambrós, molt més "modernes" que les que encara donaven vida als personatges anteriors a El Capitán o les que van provar sort amb els posteriors, el van acostar als seus lectors encara més al darrere de l'èxit del personatge hi ha l'eficàcia narrativa de Víctor Mora, sí, però també el traç personalíssim d'Ambrós.

Aquestes són algunes de les claus de la gran popularitat d'*El Capitán Trueno*. En queda una altra: la marca de la factoria Bruguera, una màquina imbatible en la fabricació, la distribució, la venda i la difusió de les revistes. Un propulsor d'èxits. I aquesta és la que més es troba a faltar ara. Hi ha al País Valencià –Ambrós era d'Albuixec– o a Catalunya grans dibuixants o grans guionistes com Víctor Mora, però no hi ha indústria. No hi ha empreses com Valenciana o Bruguera. No és una situació obligada pels temps. Sí que n'hi ha en la producció del còmic adult. Com n'hi ha que a França, a Itàlia, al Japó o als Estats Units generen sèries i personatges per als xiquets o els adolescents. Tenim somniadors, però no fàbriques de somnis. I malgrat tots els homenatges que pugui rebre Víctor Mora, Pokémon ha guanyat la batalla del present a El Capitán Trueno.

Periodista i director d'EL TEMPS